

LA/Petri Jääskinen/AN

23.5.1986

Till arbetspensionsanstalterna

STADGANDEN OM SAMBO INFÖRS I LFÖPL

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och av lagen om pension för lantbruksföretagare.

Propositionen ansluter sig till lantbruksinkomststopp-görelsen våren 1986.

I propositionen föreslås en ändring av LFÖPL så, att som lantbruksföretagare skall betraktas även den som utför i 1 § LFÖPL avsett arbete och sammanlever med en i sagda lagrum avsedd företagare i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. Det föreslås, att sådan sambo skall försäkras från och med dagen efter det försäkringsansökan gjorts. Ytterligare föreslås, att 19 § LFÖPL skall utökas med ett nytt 7 moment, enligt vilket LPA är skyldig att lämna uppgifter även åt trafikförsäkringsbolag, trafikförsäkringsföreningen och olycksfallsverket.

Meningen är, att lagändringarna skall träda kraft så snart som möjligt efter det riksdagen godkänt dem.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och lagen om pension för lantbruksföretagare.

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås en precisering av de persongrupper som omfattas av lantbruksföretagarnas obligatoriska olycksfallsförsäkring, bl.a. på grund av de nya pensionsformerna, samt ett förtydligande av från vilken tidpunkt en sambo skall hänföras till pensions- och olycksfallsförsäkringen.

I propositionen föreslås även bli stadgat att med lantbruksföretagarverksamhet avses till kosthållet i ett lantbruksföretag hörande arbete samt byggnadsarbete på bostadsbyggnad som finns på brukningsenheten.

Stadgandena om årsarbetsförtjänst skall enligt förslaget ändras så att de motsvarar lagstiftningen om olycksfallsförsäkring som gäller arbetstagare. Minimiårsarbetsförtjänsten skall enligt förslaget i princip gälla samtliga lantbruksföretagare. Ändringen skall dock inte i fråga om minimiårs-

arbetsförtjänsten gälla sådana lantbruksföretagare som då arbetsskadan inträffar får pension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller sådan pension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner som baserar sig på företagaverksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

De föreslagna ändringarna har beräknats föranleda merkostnader om 3,5—4,1 milj. mk på årlig nivå. Av denna summa utgör statens andel ca 1,0 milj. mk. per år medan återstoden finansieras av företagarna själva, folkpensionsanstalten och lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

Propositionen ansluter sig till den lantbruksinkomststoppörelse som ingåtts våren 1986.

Avsikten är att lagarna skall träda i kraft så snart riksdagen har antagit dem.

MOTIVERING

1. Nuläget och föreslagna ändringar

1.1. De som berörs av lagförslagen

Systemet med olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare infördes i och med lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/81), som trädde i kraft den 1 juli 1982. Avsikten med lagen var att skapa ett skydd vid olycksfall motsvarande det skydd som avses i lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) för de gårdsbruksidkare, fiskare och renskötare i åldern

18—64 år som i egenskap av företagare eller familjemedlemmar är försäkrade enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69). Utöver ovan nämnda försäkrade medförde lagen också försäkringsskydd för lantbruksföretagare i åldern 14—17 år samt för lantbruksföretagare vars företagaverksamhet hade fortgått en kortare tid än fyra månader. Försäkringsskyddet utsträcktes även till sådana medlemmar av lantbruksföretagarens familj, till vilka penninglön inte betalades samt till lantbruksföretagare jämte familjemedlemmar som i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare erhåller såsom delpension be-

viljad invalidpension, arbetslöshets- eller generationsväxlingspension eller förtidspension för frontveteraner.

Om en lantbruksföretagare beviljats full invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, kan han inte få ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare för arbetsskada som inträffat under pensioneringstiden. Om detta stadgas i 7 § 1 mom. i sistnämnda lag. Lantbruksföretagare som får full invalidpension på basis av något annat arbetspensionssystem har däremot rätt till ersättning. I praktiken råder emellertid ingen skillnad mellan lantbruksföretagarnas deltagande i lantbruksföretagets arbete, oberoende av enligt vilka lagar de får full invalidpension. För sådan lantbruksföretagare, i vars arbetspensionsbelopp beaktats tiden från det att arbetsförmågan inträdde till pensionsåldern, kan inte heller fastställas pension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Då en lantbruksföretagare tar ut full invalidpension blir arbetsinsatsen av nödvång obetydlig på grund av den begränsade arbetsförmågan. En sådan lantbruksföretagares deltagande i arbetet i företaget kan i allmänhet jämföras med fritidssyssla. På grund härav föreslås att lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras så att utanför den obligatoriska olycksfallsförsäkringen lämnas även lantbruksföretagare som får annan full invalidpension än sådan som baserar sig på lantbruksföretagarverksamhet, om pensionsbeloppet fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande förtjänst. Det föreslås att ett stadgande om detta intas i 7 § 1 mom. i lagen.

Vid ingången av 1986 trädde vissa lagar i kraft (665—674/85) vilka bl.a. innehåller stadganden om individuell förtidspension och förtida ålderspension. Vid tillämpning av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare jämställs individuell förtidspension med full invalidpension enligt arbetspensionssystemet och förtida ålderspension med ålderspension för dem som fyllt 65 år enligt sagda pensionssystem. Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare bör därför revideras så att den inte gäller lantbruksföretagare som har rätt till individuell förtidspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller sådan förtida ålderspension eller individuell förtidspension enligt andra arbetspensionssystem, vilka fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande förtjänst. Det föreslås att stadganden om detta

intas i 7 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Vid tillämpningen av lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har förutom lantbruksföretagarens make även den som fortgående levt tillsammans med lantbruksföretagaren i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden ansetts arbeta för gemensam räkning med lantbruksföretagaren. Det har emellertid i fråga om sambor varit oklart från vilken tidpunkt pensionsförsäkringen skall fastställas. Besvärmyndigheternas utslag har visat att man i brist på ett uttryckligt stadgande varit tvungen att fastställa försäkringen retroaktivt för t.o.m. en lång tid samt att ersätta olycksfall som inträffat under en tid för vilken ingen försäkring fastställts eller för vilken försäkringen ordnats enligt systemet med olycksfallsförsäkring för arbetstagare. För undantörjande av detta missförhållande föreslås att i lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare intas uttryckliga stadganden enligt vilka såsom lantbruksföretagare även anses den som fortgående lever tillsammans med lantbruksföretagaren under äktenskapsliknande förhållanden och som deltar i arbetet i företaget. Eftersom pensionsanstalten inte i praktiken kan övervaka och utreda när samboförhållander i gemensamt hushåll inletts och stabiliserats, och då det ligger i envars intresse att sköta om att försäkring upptras, skall försäkring fastställas räknat från den dag som följer på ansökan. Stadgandena föreslås bli intagna i 1 § 2 mom. 5 punkten och 3 § 3 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare och 3 § 5 punkten lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Närmast för klarhetens skull föreslås att i 7 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare intas ett nytt 2 mom., vari konstateras att ovan avsedda personer har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare om arbetsskadan inträffat under den tid för vilken han har en gällande försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Olycksfallsskyddet bör gälla även för en sådan person som avses ovan och vars försäkring upphört i och med att han erhållit annan pension än sådan som avses i 7 § 1 mom. 3 punkten lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Det föreslås att ett stadgande om detta intas i samma paragrafs 2 mom.

1.2. Begreppet lantbruksföretagararbete

Lantbruksföretagarnas obligatoriska olycksfallsförsäkring ersätter skador som drabbat lantbruksföretagaren i hans lantbruksföretagararbete eller under förhållanden som härflyter av detta. Om olikheterna i ordalydelsen lämnas obeaktade, definieras det arbete som ersättningen gäller i sakligt hänseende på samma sätt i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som i lagen om olycksfallsförsäkring. Vid tolkning av lagarna bör även i tillämpliga delar samma principer iakttas. I fråga om lantbruksföretagare är det emellertid ofta svårt att i praktiken dra en gräns mellan å ena sidan företagararbetet och å andra sidan verksamhet som hör till det privata hushållet och fritiden. I normala fall bor lantbruksföretagaren på lägenheten där han utom sin arbetsplats sålunda även har sin bostad och sitt hem. Lantbruksföretagaren har ingen fast arbetstid eller fast arbetsplats i samma bemärkelse som en arbetstagarare i ett anställningsförhållande i allmänhet har.

Det har visat sig vara problematiskt att dra en gräns mellan verksamhet som hänförs till arbetet och verksamhet som hänförs till det privata hushållet, bl.a. då det är fråga om det kosthåll som ordnats för lantbruksföretagarfamiljen i företaget. Hittills har det i praxis ansetts att det kosthåll som ordnas för främmande arbetstagarare i lantbruksföretaget samt för avlönade familjemedlemmar faller inom ramen för den obligatoriska olycksfallsförsäkringen. Kosthåll som ordnas för andra än avlönade familjemedlemmar har däremot bedömts på ett annat sätt. Kosthållet har då ansetts höra till det privata hushållet, och skador som inträffat i samband därmed har inte ersatts som arbetsskador. I nuvarande rättspraxis beaktas emellertid inte det samband som det kosthåll som ordnas för företagarfamiljens arbetstagarare i praktiken har med lantbruksföretagets verksamhet. Med tanke på hur arbetet ordnas inom företaget är det ändamålsenligt att alla de som deltar i arbetet får utnyttja företagets kosthåll. Dessutom utförs till kosthållet hörande arbeten samtidigt som och inflätat i företagets andra arbeten. Ordnanandet av ordinarie kosthåll för familjemedlemmar som deltar i företagets arbete är på samma sätt hänförligt till företagets verksamhet som ordnanandet av kosthåll för utomstående arbetstagarare.

Det är sålunda ändamålsenligt att inlemma familjemedlemmarnas arbete i anslutning till kosthållet i lantbruksföretagararbetet på samma

sätt som arbetet i anslutning till kosthållet för den avlönade arbetskraften. Likaså bör detta arbete, då det utförs till förmån för företagarfamiljens medlemmar, falla inom ramen för den obligatoriska olycksfallsförsäkringen. Med stöd av det som anförts föreslås att 6 § 5 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare preciseras så att med lantbruksföretagararbete avses även arbete som hör till det ordinarie kosthållet i lantbruksföretaget, om lantbruksföretagaren utför arbetet i eget, familjemedlems eller i sin sambos lantbruksföretag. Som sådant arbete bör däremot inte anses sådana exceptionella arbeten som föranleds av t.ex. familjehögtider.

I ersättningspraxis har det även hittills varit svårt att dra gränser kring ersättningsgillt arbete då det varit fråga om arbeten i anslutning till byggande inom lantbruksföretaget. Uppförande, reparation och underhåll av produktionsbyggnader har ansetts som lantbruksföretagararbete. Bostadsbyggnaden har närmast ansetts tjäna privata ändamål, och den obligatoriska olycksfallsförsäkringen har därför inte gällt byggnadsarbeten på den. Eftersom lantbruksföretagaren bor på sitt lantbruk, tjänar bostadsbyggnaden i stor utsträckning också andra ändamål än boendet. En del av arbetet i företaget sker i bostaden, som också ofta inrymmer lager- och serviceutrymmen. Den omständigheten att en lantbruksföretagare har sin bostad på lägenheten möjliggör dessutom det jourssystem som är nödvändigt vid husdjurskötsel. Som lantbruksföretagararbete bör därför anses byggnadsarbete på bostadsbyggnad som är belägen på brukningsenheten och som bebos av företagaren själv eller en medlem av hans familj som deltar i företagets arbete eller av den som erhållit rätt till sytning. På grundvalen av detta föreslås att 6 § 5 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras så, att med lantbruksföretagararbete även anses byggnadsarbete på bostadsbyggnad som finns på brukningsenheten.

1.3. Fastställande av lantbruksföretagares årsarbetsförtjänst

Ersättning för förlorad inkomst enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, dvs. dagpenning, olycksfallspension och familjepension, uträknas på basis av lantbruksföretagarens årsarbetsförtjänst. Vid beräkning av årsarbetsförtjänsten beaktas lantbruksföretagarens arbetsinkomst enligt lagen om pension för lant-

bruksföretagare eller, om han inte är försäkrad enligt nämnda lag, enligt en arbetsinkomst som uppskattats enligt de i lagen om pension för lantbruksföretagare nämnda grunderna. Om han vid sidan av sin företagareverksamhet har varit i arbetsförhållande beräknas årsarbetsförtjänsten så, att även den förtjänst som erhållits i arbetsförhållandet beaktas i enlighet med de grunder om vilka stadgas i 28 § lagen om olycksfallsförsäkring. Stadganden om detta ingår i 11 § och 12 § 1 och 2 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Om en arbetstagare drabbats av ett olycksfall i sitt arbetsförhållande har man i praxis under den senaste tiden strävat efter att vid beräkning av årsarbetsförtjänsten beakta hela hans förvärvsverksamhet. Efter revideringarna av 28 § lagen om olycksfallsförsäkring (526 och 1027/81) kan denna praxis anses ha blivit stadfast i lag. Beräkningssättet baserar sig på den i fråga om olycksfallsförsäkring omfattade tanken att arbetstagen skall få ersättning för hela det förtjänstbortfall som olycksfallet åsamkat honom och inte bara för de förtjänster som han hade fått i det aktuella arbetsförhållandet.

Stadgandena i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är oklara i den bemärkelsen att det inte framgår om sådan arbetsinkomst som erhållits av annan företagareverksamhet än lantbruksföretagareverksamhet kan inräknas i årsarbetsförtjänsten. Det finns emellertid inga grunder för att lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare på denna punkt skall avvika från principerna i lagen om olycksfallsförsäkring. För garanterande av en enhetlig praxis föreslås att 12 § 2 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare förtydligas. Hänvisningsstadgandet i lagen föreslås bli ändrat så att årsarbetsförtjänsten för lantbruksföretagare som vid sidan av sin lantbruksföretagareverksamhet utfört annat förvärtarbete beräknas så att den årsarbetsförtjänst han erhållit i detta arbete fastställs i enlighet med 28 § lagen om olycksfallsförsäkring. Därmed kan även den inkonsekvens undvikas som förekommit i praktiken, dvs. att stadgandena om sjukförsäkring och trafikförsäkring i samordningssituationer förutsätter att all arbetsförtjänst skall beaktas vid beräkning av ersättning för förlorad inkomst.

Om lantbruksföretagarens årsarbetsförtjänst beräknad enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är lägre än den minimiårsarbetsförtjänst som stadgas i 16 § 6 mom. lagen om olycksfallsförsäkring, betraktas på basis av

12 § 3 mom. i förstnämnda lag minimiårsarbetsförtjänsten som årsarbetsförtjänst. Enligt 1986 års nivå är detta belopp 29 700 mark. Minimiarbetsförtjänsten tillämpas emellertid inte om arbetsskadan inträffat i sådan verksamhet, för vilken lantbruksföretagaren inte är skyldig att betala försäkringspremie i enlighet med 17 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Minimiarbetsförtjänsten tillämpas således inte om det är fråga om en lantbruksföretagare som omfattas av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare men som inte är skyldig att uppta försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och som inte heller behöver betala olycksfallsförsäkringspremie. Försäkrade i fråga om vilka minimiårsarbetsförtjänsten inte tillämpas är sålunda familjemedlemmar som inte erhåller penninglön från brukningsenheten, lantbruksföretagare i åldern 14—17 år och lantbruksföretagare vilkas företagareverksamhet enligt lagen om pension för lantbruksföretagare fortgått en kortare tid än fyra månader samt lantbruksföretagare som får i lagen om pension för lantbruksföretagare nämnd, såsom delpension beviljad invalidpension, arbetslöshets- eller generationsväxlingspension eller på lantbruksföretagareverksamhet baserad förtidspension för frontveteraner. Sådan lantbruksföretagares årsarbetsförtjänst uppskattas separat på basis av hans arbetsinsats.

Erfarenheten visar att stadgandena om när minimiårsarbetsförtjänsten skall tillämpas inte är helt ändamålsenliga för närvarande. Om någon som hör till lantbruksföretagarens familj på grund av studier eller annat arbetar endast tidvis i lantbruksföretaget, leder nuvarande stadganden om fastställande av årsarbetsförtjänsten till en oskäligt låg ersättning för förlorad inkomst. Ersättningsbesluten i fråga om dessa personer fördröjs, eftersom de faktorer som inverkar på årsarbetsförtjänsten måste utredas skilt. Med tanke på nivån på socialskyddet för den sökande har denna utredning sällan någon betydelse. Detta beror på att stadgandet i sjukförsäkringslagen om minimidagpenning i allmänhet garanterar honom en större dagpenning. Det nuvarande systemet tvingar dessutom sökanden att ansöka om dagpenning hos både lantbruksföretagarens pensionsanstalt och folkpensionsanstaltens lokalbyrå.

På grund av det ovan anförda föreslås att 12 § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras så att i paragrafen stadgas att samma minimiårsarbetsförtjänst som skall tillämpas på de lantbruksföretagare som betalar

försäkringspremie även skall gälla den grupp av lantbruksföretagare som inte betalar nämnda premie. Härigenom kan många problem undvikas som sammanhänger med fastställandet av årsarbetsförtjänsten utan att ändringen i nämnvärd grad inverkar på kostnaderna för systemet. Ändringen skall enligt förslaget emellertid inte gälla sådana lantbruksföretagare som erhåller invalidpension som beviljats som delpension, arbetslöshetspension eller generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller förtidspension för frontveteraner som grundar sig på lantbruksföretagarverksamhet. Dessa personer får redan nu en ersättning enligt det grundläggande socialskyddet, och det är därför inte ändamålsenligt att tillämpa reglerna om minimiårsarbetsförtjänsten på dem.

Genom olycksfallsförsäkringen för arbetstagare har man framför allt försökt garantera att unga arbetstagare som skadats vid olycksfall i arbetet skall få en tillräcklig ersättning för den förlust av inkomst som skadan orsakat. En ung persons arbetsförtjänst har sällan ännu nått den nivå som den hade gjort i ett senare skede till följd av yrkesstudier eller på annat sätt uppnådd förtrogethet med arbetet. Då det gäller unga skadade har därför vid försäkringen av arbetstagare tillämpats en avvikande metod vid fastställandet av årsarbetsförtjänsten. Metoden baserar sig på social- och hälsovårdsministeriets allmänna föreskrifter (855/48) som utfärdats med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring. Det centrala innehållet i föreskrifterna är att årsarbetsförtjänsten för den som arbetar "utan penninglön eller mot låg sådan" skall fastställas till den genomsnittliga lön som betalas för samma arbete på samma ort. Årsarbetsförtjänsten för yrkeslärling, praktikant eller annan ung person skall fastställas till den förtjänst som vederbörande sannolikt hade fått efter avslutad lärotid.

I lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns inga specialstadganden om hur årsarbetsförtjänsten för ovan avsedda personer skall fastställas. I lagen ingår inte heller någon sådan hänvisning till lagen om olycksfallsförsäkring, som skulle möjliggöra att motsvarande praxis införs i olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare. De unga personer och studerande som arbetar i ett lantbruksföretag har dock samma behov av särskilt skydd i händelse av olycksfall i arbete som arbetstagare i arbetsförhållande.

På grundvalen av det ovan anförda föreslås att till 11 § lagen om olycksfallsförsäkring för lant-

bruksföretagare fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket social- och hälsovårdsministeriet bestämmer vad som skall anses såsom årsarbetsförtjänst för den som arbetar utan penninglön eller mot låg lön samt för yrkeslärling, praktikant eller annan ung person.

1.4. Befrielse från skyldighet att betala försäkringspremie

Med stöd av 19 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har en lantbruksföretagare rätt att på ansökan erhålla befrielse från skyldighet att betala försäkringspremie som avses i sagda lag. Befrielsen förutsätter att lantbruksföretagaren för en i lagen avsedd arbetsskada upptagit olycksfallsförsäkring med förmåner på en nivå som motsvarar minst arbetsskadeskyddet enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I praktiken har befrielsestadgandet varit utan betydelse. Eftersom det sakligt sett överflödiga stadgandet i lagen orsakar ständiga missförstånd bland lantbruksföretagarna, föreslås att 19 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare upphävs såsom obehövlig.

1.5. Skyldighet för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt att lämna uppgifter

Vid ersättning med stöd av 6 § 2 mom. trafikförsäkringslagen (279/59) för minskning i inkomst och uppehälle har den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för ersättningarna i fråga om lantbruksföretagare som skadats vid trafikolycka tidigare i regel bestämts enligt hans vid beskattningen konstaterade förvärvsinkomst. Det har dock i praktiken visat sig vara svårt att skaffa fram beskattningsuppgifterna, vilket ofta i onödan fördröjt handläggningen av ersättningsanspråket. Inom trafikförsäkringen har man därför övergått till att vid fastställandet av en lantbruksföretagares årsarbetsförtjänst i första hand beakta hans arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Uppgifter om företagarens arbetsinkomst fås lätt från lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. De motsvarar dessutom bättre än beskattningsuppgifterna lantbruksföretagarens regelbundna inkomstnivå. Olycksfallsförsäkringsanstalterna behöver samma uppgifter om arbetsinkomster också då de betalar ersättning för förlust av inkomst till lantbruksföretagare som

skadats vid olycksfall som avses i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

I lantbruksföretagarnas pensionssystem ingår inget uttryckligt stadgande som skulle förplikta lantbruksföretagarnas pensionsanstalt att lämna de uppgifter om en lantbruksföretagares arbetsinkomst som trafikförsäkringsanstalterna behöver. Då det inte heller i trafikförsäkringslagen finns några stadganden om trafikförsäkringsanstaltens rätt att få uppgifter av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, har det inte varit möjligt att upprätthålla informationsutbyte mellan dessa inrättningar på basis av gällande stadganden. Olycksfallsförsäkringsanstalterna är enligt 65 a § lagen om olycksfallsförsäkring berättigade att få alla uppgifter som inverkar på avgörandet av det försäkrings- och skadeståndsärende som är under behandling.

Med stöd av det ovan anförda föreslås att lagen om pension för lantbruksföretagare ändras så, att lantbruksföretagarnas pensionsanstalt skall vara skyldig att tillhandahålla de anstalter som nämns i 19 § trafikförsäkringslagen samt trafikförsäkringsföreningen och olycksfallsverket uppgifter om den arbetsinkomst för lantbruksföretagare som avses i 8 § lagen om pension för lantbruksföretagare och som de behöver vid fastställande av ersättningar enligt ~~lagen om olycksfallsförsäkring~~. Det föreslås att ett stadgande om skyldighet att lämna uppgifter intas i 19 § lagen om pension för lantbruksföretagare som ett nytt 7 mom.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

De föreslagna ändringarna beräknas föranleda årliga merkostnader om 3,5—4,1 milj.mk för

lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringssystem. Då begreppet lantbruksföretagararbete utsträcks till att omfatta lantbruksföretagarfamiljens kosthåll, ökar de årliga kostnaderna med 1,2—1,5 milj.mk. Att byggnadsarbeten på bostadsbyggnader tas med i försäkringen medför en tilläggsutgift om 0,5—0,6 milj.mk årligen. Om stadgandena om minimiårsarbetsförtjänst utsträcks till andra lantbruksföretagare än pensionärer, ökar de årliga kostnaderna med ca 0,3 milj.mk. Ett ungefär lika stort kostnadstillägg följer av att fastställandet av årsarbetsförtjänsten för studerande och andra unga personer ändras. Beaktandet av lantbruksföretagarens hela förvärvsverksamhet då årsarbetsförtjänsten fastställs ökar kostnaderna med 1,3—1,4 milj.mk. per år. De övriga ändringarna inverkar inte på kostnaderna för systemet.

De föreslagna ändringarna åsamkar staten en årlig merkostnad om ca 1,0 milj.mk. Den återstående delen av kostnaderna bestrids av lantbruksföretagarna, folkpensionsanstalten och lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

3. Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna skall träda i kraft så snart som möjligt efter det riksdagen har antagit dem.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

rafikförsäkringslagen

1.

Lag

om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs 19 § lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/81).

ändras 3 § 3 och 4 punkten, 6 § 5 mom., 7 § 1 mom., 12 § 2 och 3 mom. och 21 § 1 mom. 3 punkten samt

fogas till 3 § en ny 5 punkt och till 7 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till 11 § ett nytt 3 mom. som följer:

3 §

Med lantbruksföretagare avses i denna lag:

3) renägare som för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning arbetar med renskötsel;

4) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete i egenskap av familjemedlem; samt

5) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete och fortgående lever tillsammans med en lantbruksföretagare som avses i dessa lagrum i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

6 §

Med lantbruksföretagararbete avses arbete som nämns i 3 § och som utförs av en lantbruksföretagare. Såsom dylikt arbete anses även byggnadsarbete på bostadsbyggnad som finns på brukningsenheten samt sådant till det ordinarie kosthållet i lantbruksföretaget hörande arbete som lantbruksföretagaren utför i ett lantbruksföretag.

7 §

Ersättning enligt denna lag utges likväl inte för arbetsskada som inträffat:

1) innan lantbruksföretagaren fyllt 14 år eller efter det att han fyllt 65 år;

2) under den tid för vilken lantbruksföretagaren med stöd av 4 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare varit befriad från försäkringsskyldighet enligt nämnda lag; eller

3) under den tid för vilken lantbruksföretagaren har rätt till

a) sådan förtida ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare vars storlek har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern;

b) full invalidpension eller individuell förtidspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare; eller

c) sådan full invalidpension eller individuell förtidspension som är stadgad i lag eller betalas enligt offentlig pensionsstadga till följd av arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagaverksamhet än lantbruksföretagarverksamhet och vars storlek har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst.

Den som avses i 3 § 5 punkten har rätt till ersättning endast om arbetsskadan inträffat under den tid för vilken han har en gällande försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller för vilken han har rätt att erhålla annan än i 1 mom. 3 punkten nämnd pension vars storlek med stöd av försäkringen har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern.

11 §

Social- och hälsovårdsministeriet bestämmer vad som skall anses såsom årsarbetsförtjänst för den som arbetar utan penninglön eller mot låg lön samt för yrkeslärling, praktikant eller annan ung person.

12 §

Har en lantbruksföretagare vid sidan av sitt lantbruksföretagararbete utfört annat förvävsarbete, beaktas även, enligt de grunder som stadgas i 28 § lagen om olycksfallsförsäkring, vid beräklandet av årsarbetsförtjänsten den arbetsförtjänst som han erhållit i detta arbete.

Är årsarbetsförtjänsten, beräknad enligt 11 § och denna paragraf, mindre än det markbelopp som stadgas i 16 § 6 mom. lagen om olycksfallsförsäkring, betraktas nämnda belopp som årsarbetsförtjänst. Detta moment tillämpas likväl inte om arbetsskadan inträffat under en tid för vilken lantbruksföretagaren har rätt att få pension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller sådan pension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) som grundar sig på företagarkerksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

21 §

På villkor som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer och mot premie som stadgas i 17 § 2 mom. kan försäkring enligt denna lag beviljas lantbruksföretagare:

3) som för sig själv önskar försäkring för arbetsskada som avses i 7 § 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 198 .

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 2 mom. 3 och 4 punkten lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådana de lyder i lag av den 23 december 1970 (830/70), samt

fogas till 1 § 2 mom., sådant det lyder i sistnämnda lag, en ny 5 punkt, till 3 § ett nytt 3 mom. och till 19 §, sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag av den 23 december 1970 samt lagar av den 20 september 1974 och den 26 juli 1985 (751/74 och 688/85) ett nytt 7 mom. som följer:

1 §

Med lantbruksföretagare avses:

3) renägare som för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning utför arbete med renskötsel;

4) den, som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete i egenskap av familjemedlem; samt

5) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete och fortgående lever tillsammans med en lantbruksföretagare som avses i dessa lagrum i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden är försäkrad från och med den dag som följer på ansökan.

3 §

Den som avses i 1 § 2 mom. 5 punkten är

försäkrad från och med den dag som följer på ansökan.

19 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt är utöver vad som på annat ställe i lag stadgas om pensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter skyldig att till handahålla försäkringsbolag som nämns i 19 § trafikförsäkringslagen (279/59) samt trafikförsäkringsföreningen och olycksfallsverket de uppgifter som behövs för fastställandet av årsarbetsförtjänsten vid beräkning av ersättning för trafikskada.

Denna lag träder i kraft den 198 .

Helsingfors den 16 maj 1986

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

1.

Lag

om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs 19 § lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/81),

ändras 3 § 3 och 4 punkten, 6 § 5 mom., 7 § 1 mom., 12 § 2 och 3 mom. och 21 § 1 mom. 3 punkten samt

fogas till 3 § en ny 5 punkt och till 7 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till 11 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lag

3 §

Med lantbruksföretagare avses i denna lag:

- 3) renägare som för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning arbetar med renskötsel; och
4) den som utför i 1—3 punkterna avsett arbete i egenskap av familjemedlem.

6 §

Med lantbruksföretagararbete avses arbete i de verksamheter som nämns i 3 §.

7 §

Ersättning enligt denna lag utgår likväl inte för arbetsskada som inträffat:

- 1) innan lantbruksföretagaren fyllt 14 år eller efter det att han fyllt 65 år;
2) under den tid då lantbruksföretagaren med stöd av 4 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare varit befriad från försäkrings-skyldighet enligt sagda lag;

2 360367D

Förslag

3 §

Med lantbruksföretagare avses i denna lag:

- 3) renägare som för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning arbetar med renskötsel;
4) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete i egenskap av familjemedlem; samt
5) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete och fortgående lever tillsammans med en lantbruksföretagare som avses i dessa lagrum i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

6 §

Med lantbruksföretagararbete avses arbete som nämns i 3 § och som utförs av en lantbruksföretagare. Såsom dylikt arbete anses även byggnadsarbete på bostadsbyggnad som finns på bruknings-enheten samt sådant till det ordinarie kosthället i lantbruksföretaget hörande arbete som lantbruks-företagaren utför i ett lantbruksföretag.

7 §

Ersättning enligt denna lag utges likväl inte för arbetsskada som inträffat:

- 1) innan lantbruksföretagaren fyllt 14 år eller efter det att han fyllt 65 år;
2) under den tid för vilken lantbruksföretaga-ren med stöd av 4 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare varit befriad från försäk-ringsskyldighet enligt nämnda lag; eller

Gällande lag

3) under den tid då lantbruksföretagaren har rätt till full invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare; eller

4) under den tid då lantbruksföretagaren med stöd av 19 § i denna lag varit befriad från skyldighet att erlägga försäkringspremie enligt 17 § 1 mom. i denna lag.

Förslag

3) under den tid för vilken lantbruksföretagaren har rätt till

a) sådan förtida ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare vars storlek har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern;

b) full invalidpension eller individuell förtidspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare; eller

c) sådan full invalidpension eller individuell förtidspension som är stadgad i lag eller betalas enligt offentlig pensionsstadga till följd av arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagarverksamhet än lantbruksföretagarverksamhet och vars storlek har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern, eller motsvarande arbetsförtjänst.

Den som avses i 3 § 5 punkten har rätt till ersättning endast om arbetsskadan inträffat under den tid för vilken han har en gällande försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller för vilken han har rätt att erhålla annan än i 1 mom. 3 punkten nämnd pension vars storlek med stöd av försäkringen har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern.

11 §

Social- och hälsovårdsministeriet bestämmer vad som skall anses såsom årsarbetsförtjänst för den som arbetar utan penninglön eller mot låg lön samt för yrkeslärling, praktikant eller annan ung person.

12 §

För lantbruksföretagare som vid sidan av sin företagarverksamhet har varit i arbetsförhållande beräknas årsarbetsförtjänsten så, att den förtjänst som erhållits i arbetsförhållandet också beaktas i enlighet med de grunder om vilka är stadgat i 28 § lagen om olycksfallsförsäkring.

Understiger årsarbetsförtjänsten, beräknad i enlighet med 11 § och denna paragraf, det i 16 § 6 mom. lagen om olycksfallsförsäkring, stadgade marktbelopp, betraktas sagda belopp

Har en lantbruksföretagare vid sidan av sitt lantbruksföretagararbete utfört annat förvävsarbete, beaktas även, enligt de grunder som stadgas i 28 § lagen om olycksfallsförsäkring, vid beräkandet av årsarbetsförtjänsten den arbetsförtjänst som han erhållit i detta arbete.

Är årsarbetsförtjänsten, beräknad enligt 11 § och denna paragraf, mindre än det marktbelopp som stadgas i 16 § 6 mom. lagen om olycksfallsförsäkring, betraktas nämnda belopp som årsar-

Gällande lag

såsom årsarbetsförtjänst. Detta moment tillämpas likväl endast om arbetsskadan inträffat i sådan verksamhet för vilken lantbruksföretagaren är skyldig att erlagga försäkringspremie i enlighet med 17 § 1 mom.

19 §

Lantbruksföretagare har rätt att på ansökan erhålla befrielse från ovan i 17 § 1 mom. avsedd försäkringspremie, om han för ovan i 6 § avsedd arbetsskada upptagit olycksfallsförsäkring med förmåner på en nivå som motsvarar minst arbetsskadeskyddet enligt denna lag.

Befrielsen beviljas från det ansökan gjordes, och den är i kraft tills vidare. En förutsättning för att befrielsen skall fortfara att gälla är likväl att lantbruksföretagaren årligen företer intyg över att förutsättningar för befrielse föreligger.

Befrielseärende handläggs av olycksfallsförsäkringsanstalten, i vars beslut ändring får sökas.

Social- och hälsovårdsministeriet kan utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av denna paragraf.

21 §

På villkor som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer och mot premie som stadgas i 17 § 2 mom. kan försäkring enligt denna lag beviljas lantbruksföretagare:

3) som för sig själv önskar försäkring för ovan i 7 § 1 mom. 1—3 punkterna avsedd arbetsskada som avses i 7 §.

Förslag

betsförtjänst. Detta moment tillämpas likväl *inte* om arbetsskadan inträffat *under en tid* för vilken lantbruksföretagaren *har rätt att få pension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller sådan pension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) som grundar sig på företagaverksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.*

(19 § upphävs)

3) som för sig själv önskar försäkring för arbetsskada som avses i 7 § 1 mom.

Denna lag träder i kraft den

198 .

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 2 mom. 3 och 4 punkten lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådana de lyder i lag av den 23 december 1970 (830/70), samt

fogas till 1 § 2 mom., sådant det lyder i sistnämnda lag, en ny 5 punkt, till 3 § ett nytt 3 mom. och till 19 §, sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag av den 23 december 1970 samt lagar av den 20 september 1974 och den 26 juli 1985 (751/74 och 688/85) ett nytt 7 mom. som följer:

Gällande lag

Förslag

1 §

Med lantbruksföretagare avses

3) renägare, som för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning utför arbete med renskötsel; och

4) den, som utför i 1—3 punkterna avsett arbete i egenskap av familjemedlem.

Med lantbruksföretagare avses:

3) renägare som för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning utför arbete med renskötsel;

4) den, som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete i egenskap av familjemedlem; samt

5) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete och fortgående lever tillsammans med en lantbruksföretagare som avses i dessa lagrum i gemensamt hushåll under äktenskapliktande förhållanden.

3 §

Den som avses i 1 § 2 mom. 5 punkten är försäkrad från och med den dag som följer på ansökan.

19 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt är utöver vad som på annat ställe i lag stadgas om pensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter skyldig att tillhandahålla de försäkringsbolag som nämns i 19 § trafikförsäkringslagen (279/59) samt trafikförsäkringsföreningen och olycksfallsvirket de uppgifter som behövs för fastställandet av årsarbetsförtjänsten vid beräkning av ersättning för trafikskada.

Denna lag träder i kraft den 198 .